A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (második tanács)

2009. március 5.*

A C-222/07. sz. ügyben,

az EK 234. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a Tribunal Supremo (Spanyolország) a Bírósághoz 2007. május 3-án érkezett, 2007. április 18-i határozatával terjesztett elő az előtte

az **Unión de Televisiones Comerciales Asociadas (UTECA)**

és

az **Administración General del Estado**

között,

a **Federación de Asociaciones de Productores Audiovisuales,**

* Az eljárás nyelve: spanyol.

a **Radiotelevisión Española (RTVE),**

az **Entidad de Gestión de Derechos de los Productores Audiovisuales (Egeda)**

részvételével

folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (második tanács),

tagjai: C. W. A. Timmermans tanácselnök (előadó), J.-C. Bonichot, J. Makarczyk, P. Kūris és L. Bay Larsen bírák,

főtanácsnok: J. Kokott,
hivatalvezető: M. Ferreira főtanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2008. július 3-i tárgyalásra

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

– az Unión de Televisiones Comerciales Asociadas (UTECA) képviseletében S. Muñoz Machado abogado és M. Cornejo Barranco procuradora,

– a Federación de Asociaciones de Productores Audiovisuales képviseletében A. Albaladejo és E. Klimt abogados, valamint A. Blanco Fernández procurador,

– az Entidad de Gestión de Derechos de los Productores Audiovisuales (Egeda) képviseletében J. Suárez Lozano és M. Benzal Medina abogados,

– a spanyol kormány képviseletében N. Díaz Abad, meghatalmazotti minőségben,

– a belga kormány képviseletében C. Pochet, meghatalmazotti minőségben, segítői: A. Berenboom és A. Joachimowicz avocats,

– a görög kormány képviseletében E.-M. Mamouna és O. Patsopoulou, meghatalmazotti minőségben,

– a francia kormány képviseletében G. de Bergues és A.-L. During, meghatalmazotti minőségben,

– az olasz kormány képviseletében I. M. Braguglia, meghatalmazotti minőségben, segítője: F. Arena avvocato dello Stato,

– az osztrák kormány képviseletében C. Pesendorfer, meghatalmazotti minőségben,

– a lengyel kormány képviseletében P. T. Kozek, meghatalmazotti minőségben,

– az Európai Közösségek Bizottsága képviseletében E. Montaguti, R. Vidal Puig és T. Scharf, meghatalmazotti minőségben,

– az Autorité de surveillance AELE képviseletében B. Alterskjær és L. Young, meghatalmazotti minőségben,

a főtanácsnok indítványának a 2008. szeptember 4-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,

meghozta a következő

Ítéletet

1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem az EK 12. cikk és az EK 87. cikk, valamint az 1997. június 30-i 97/36/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvvel (HL L 202., 60. o.; magyar nyelvű különkiadás 6. fejezet, 2. kötet, 321. o.) módosított, a tagállamok törvényi, rendeleti vagy közigazgatási intézkedésekben megállapított, televíziós műsorszolgáltató tevékenységre vonatkozó egyes rendelkezéseinek összehangolásáról szóló, 1989. október 3-i 89/552/EGK tanácsi irányelv (HL L 298., 23. o.; magyar nyelvű különkiadás 6. fejezet, 1. kötet, 224. o.) (a továbbiakban: irányelv) 3. cikkének értelmezésére irányul.

2 E kérelmet az Unión de Televisiones Comerciales Asociadas (a továbbiakban: UTECA) által azon királyi rendelettel szemben benyújtott kereset keretében terjesztették elő, amely a televíziós műsorszolgáltatókat egyrészről arra kötelezi, hogy előző évi

működési bevételeik 5%-át európai nagy- és kisjátékfilmek, valamint tévéfilmek gyártásának finanszírozására fordítsák, másrészről pedig arra, hogy e finanszírozás 60%-át olyan produkciókra fordítsák, amelyek eredeti nyelve a Spanyol Királyság valamely hivatalos nyelve.

Jogi háttér

A közösségi szabályozás

3 A 89/552 irányelv huszonhatodik preambulumbekezdése kimondja:

„[…] egy meghatározott nyelv előnyének biztosítására aktív politika alkalmazható, ennek érdekében a tagállamok szabadon hozhatnak részletesebb vagy szigorúbb szabályokat, különösen nyelvi szempontok alapján mindaddig, amíg ezek a szabályok összhangban vannak a közösségi joggal, és különösen nem vonatkozhatnak a más tagállamokból származó adások továbbadására”.

4 A 97/36 irányelv (7) preambulumbekezdése szerint:

„[…] az új audiovizuális szolgáltatásokkal kapcsolatos minden új jogi keret összhangban kell, hogy álljon ezen irányelv elsődleges célkitűzésével, amely a szolgáltatások szabad mozgásának biztosítását szolgáló jogi keretek megalkotása”.

5 A 97/36 irányelv (44) preambulumbekezdése a következőképpen rendelkezik:

„[…] a tagállamok szabadon alkalmazhatnak a joghatóságuk alá tartozó műsorszolgáltatók vonatkozásában részletesebb vagy szigorúbb szabályokat az ezen irányelv által érintett területeken, beleértve egyebek között a nyelvpolitikai célok […] elérését […]”.

6 A 97/36 irányelv (45) preambulumbekezdése kimondja:

„[…] Európában az audiovizuális termékek gyártása támogatásának célja a tagállamokban műsorszolgáltató szervezeteik keretében folytatható, egyebek között a közérdekű feladat megfogalmazásával bizonyos műsorszolgáltató szervezetek esetében, beleértve azt a kötelezettséget, hogy jelentős mértékben járuljanak hozzá az európai műsorgyártásba történő befektetéshez”.

7 Az irányelv 3. cikkének (1) bekezdése előírja:

„A tagállamoknak továbbra is jogukban áll a joghatóságuk alá tartozó televíziós műsorszolgáltatóktól megkövetelni a részletesebb vagy szigorúbb szabályok kidolgozását [helyesen: televíziós műsorszolgáltatók vonatkozásában részletesebb vagy szigorúbb szabályokat előírni] az ezen irányelv által érintett területeken.”

8 Az irányelv 4. cikkének (1) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„Ahol megvalósítható és megfelelő eszközök állnak rendelkezésre, a tagállamok biztosítják, hogy a 6. cikk értelmében a műsorszolgáltatók európai alkotások számára adásidejük többségi hányadát fenntartsák, leszámítva a hírekre, sporteseményekre, játékokra, reklámra, teletext szolgáltatásokra és távértékesítésre szánt időt. Tekintettel a műsorszolgáltató információs, oktatási, kulturális és szórakoztatási felelősségére a nézőközönségével szemben, ezt az arányt fokozatosan kell elérni, megfelelő kritériumok alapján."

9 Az irányelv 5. cikke szerint:

„A tagállamok mindenütt, ahol megvalósítható, és megfelelő eszközök állnak rendelkezésre, biztosítják, hogy a műsorszolgáltatók adásidejüknek legalább 10%-át tartalékolják európai alkotások számára, amelyből le kell vonni a hírekre, sporteseményekre, játékokra, reklámra, teletext szolgáltatásokra és távértékesítésre szánt időt, vagy a tagállam megítélésétől függően, a műsorkészítési költségvetésük legalább 10%-át szánják olyan európai alkotások számára, amelyeket a műsorszolgáltatóktól független producerek állítanak elő. Ezt az arányt, tekintettel a műsorszolgáltatók közönségükkel szembeni információs, oktatási, kulturális és szórakoztatási felelősségére, fokozatosan kell elérni, megfelelő szempontok alapján; az újabb keletű alkotások tekintetében megfelelő arány biztosításával kell elérni az előállításuktól számított öt éven belüli sugárzást [helyesen: ennek során megfelelő arányt kell biztosítani az újabb keletű alkotások, azaz a készítésüktől számított öt éven belül sugárzott alkotások számára]."

A nemzeti szabályozás

10 A 2004. július 9-i Real decreto 1652/2004 por el que se aprueba el Reglamento que regula la inversión obligatoria para la financiación anticipada de largometrajes y cortometrajes cinematográficos y películas para televisión, europeos y españoles (az európai és spanyol nagy- és kisjátékfilmek és tévéfilmek előzetes finanszírozását célzó kötelező beruházást szabályozó rendelet jóváhagyásáról szóló 1652/2004 királyi rendelet) (a BOE 2004. július 20-i 174. száma, 26264. o.) hajtja végre részben a televíziózásra és filmezésre vonatkozó spanyol jogszabályt. E jogszabályt az 1999. június 7-i 22/1999 törvénnyel (a BOE 1999. június 8-i 136. száma), majd a 2001. július 9-i Ley 15/2001 de fomento y promoción de la cinematografía y el sector audiovisual (a filmezés és az audiovizuális ágazat előmozdításáról és támogatásáról szóló 15/2001. sz. törvény) (a BOE 2001. július 10-i 164. száma, 24904. o.) második kiegészítő rendelkezésével módosított 1994. július 12-i Ley 25/1994 por la que se incorpora al ordenamiento jurídico español la Directiva 89/552/CEE del Consejo, sobre la coordinación de disposiciones legales, reglamentarias y administrativas de los Estados miembros relativas al ejercicio de la actividad de radiodifusión televisiva (a tagállamok törvényi, rendeleti vagy közigazgatási intézkedésekben megállapított, televíziós műsorszolgáltató tevékenységre vonatkozó egyes rendelkezéseinek összehangolásáról szóló 89/552/EGK irányelvnek a spanyol jogrendbe való átültetéséről szóló 25/1994. sz. törvény) (a BOE 1994. július 13-i száma, 22342. o.) alkotja.

11 A 25/1994. sz. törvény 5. cikkének (1) bekezdésének a 22/1999 törvénnyel módosított változata szerint:

„(1) A televíziós műsorszolgáltatók éves adásidejük 51%-át európai audiovizuális alkotások sugárzására tartják fenn.

E kötelezettség teljesítése érdekében minden évben, a könyveik szerint az előző pénzügyi évben elért bevételek teljes összegének legalább 5%-át európai nagyjáték-filmek és tévéfilmek finanszírozására fordítják.”

12 A 15/2001. sz. törvény második kiegészítő rendelkezésével való módosítást követően az említett törvény 5. cikke (1) bekezdésének második albekezdése helyébe a következő rendelkezések léptek:

„Azok a televíziós műsorszolgáltatók, amelyekre olyan televíziós csatornák szerkesztői felelőssége hárul, amelyek adásaikba új készítésű, tehát gyártásuktól számított hét évnél nem régebbi nagyjátékfilmeket illesztenek, minden évben, a könyveik szerint az előző pénzügyi évben elért bevételek teljes összegének legalább 5%-át európai nagy- és kisjátékfilmek és tévéfilmek gyártásának előzetes finanszírozására fordítják, ideértve a filmezés és az audiovizuális ágazat előmozdításáról és támogatásáról szóló törvény 5. cikkének (1) bekezdésében említett eseteket is. E finanszírozás 60%-át olyan alkotások finanszírozására fordítják, amelyek eredeti nyelve Spanyolország valamely hivatalos nyelve.

E tekintetben tévéfilmek: a nagyjátékfilmekhez hasonló tulajdonságokkal rendelkező audiovizuális alkotások, azaz hatvan percnél hosszabb és végső megoldással záruló egységes alkotások, amelyeknek az a sajátossága, hogy kereskedelmi felhasználásuk nem foglalja magában a filmszínházakban történő bemutatást; működési bevételek: televíziós csatorna vagy csatornák – szóban forgó kötelezettség alapját képező – műsorkészítéséből és üzemeltetéséből eredő bevételek, ahogyan azok a könyvvizsgáló által hitelesített könyveikben megjelennek.

A kormány valamennyi érintett ágazattal történt konzultációt követően rendeletben állapíthatja meg a valamely audiovizuális alkotás tévéfilmnek való minősítéséhez szükséges időtartamokat.”

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

13 Az UTECA az 1652/2004 királyi rendelet ellen keresetet nyújtott be a Tribunal Supremóhoz. Keresetlevelében azt kéri, hogy mind e királyi rendeletet, mind pedig az annak alapjául szolgáló törvényi rendelkezéseket nyilvánítsák alkalmazhatatlannak, úgy érvelve, hogy az azokban előírt beruházási kötelezettségek nemcsak a spanyol alkotmány bizonyos rendelkezéseit, hanem a közösségi jog bizonyos rendelkezéseit is sértik.

14 Az UTECA kérelmeit egyszerre vitatja az Administración General del Estado (az állam általános közigazgatási hivatala), valamint a Federación de Asociaciones de Productores Audiovisuales Españoles (a spanyol audiovizuális gyártók társulásainak szövetsége) és az Entidad de Gestión de Derechos de los Productores Audiovisuales (az audiovizuális gyártók jogkezelő szervezete), amely utóbbiak a megtámadott rendelkezések érvényességének védelme érdekében avatkoztak be.

15 A Tribunal Supremo, mivel kétségei voltak egyrészről az irányelv által összehangolt területeken szigorúbb szabályok előírására vonatkozó tagállami mozgásteret illetően – különös tekintettel annak 3. cikke (1) bekezdésére –, másrészről pedig azon kötelezettségnek az EK 12. és az EK 87. cikkel való összeegyeztethetőségét illetően, hogy a kötelező finanszírozás 60%-át olyan alkotások számára tartsák fenn, amelyek eredeti nyelve a Spanyol Királyság valamely hivatalos nyelve, az eljárást felfüggesztette, és előzetes döntéshozatal végett a következő kérdéseket terjesztette a Bíróság elé:

„1) Az […] irányelv 3. cikke lehetővé teszi-e a tagállamok számára, hogy arra kötelezzék a televíziós műsorszolgáltatókat, hogy működési bevételeik meghatározott százalékát európai játék- és tévéfilmek előzetes finanszírozására fordítsák?

2) Az első kérdésre adott igenlő válasz esetén összeegyeztethető-e az említett irányelvvel és az EK 12. cikkel – összefüggésben a többi különös rendelkezéssel, amelyekre e cikk vonatkozik – az a nemzeti jogszabály, amely a fent említett előzetes finanszírozás kötelezettségének előírásán túl e kötelező finanszírozás 60%-át eredeti spanyol nyelvű alkotások számára tarja fenn?

3) Valamely nemzeti jogszabály által a televíziós műsorszolgáltatók számára előírt azon kötelezettség, hogy működési bevételeik meghatározott százalékát játékfilmek előzetes finanszírozására fordítsák, amelynek 60%-át kifejezetten eredeti spanyol nyelvű, többségükben a spanyol filmipar által készített alkotásokra kell szánni, ezen ipar számára nyújtott állami támogatásnak minősül-e az EK 87. cikk értelmében?"

Az első és második kérdésről

16 Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett, együttesen vizsgálandó első és második kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra kér választ, hogy az irányelvet és különösen annak 3. cikkét, valamint az EK 12. cikket úgy kell-e értelmezni, hogy azokkal ellentétes az alapügyben vitatotthoz hasonló olyan tagállami intézkedés, amely arra kötelezi a televíziós műsorszolgáltatókat, hogy működési bevételeik 5%-át európai játék- és tévéfilmek előzetes finanszírozására fordítsák, továbbá ezen 5% 60%-át olyan alkotásokra szánják, amelyek eredeti nyelve e tagállam valamely hivatalos nyelve.

17 Mindenekelőtt meg kell állapítani, hogy az irányelv egyáltalán nem tartalmaz azon kérdést szabályozó rendelkezést, hogy valamely tagállam milyen mértékben kötelezheti a televíziós műsorszolgáltatókat arra, hogy működési bevételeik egy részét európai vagy olyan játék- és tévéfilmek előzetes finanszírozására fordítsák, amelyek eredeti nyelve e tagállam valamely hivatalos nyelve. Közelebbről az irányelv 4. és 5. cikke nem vonatkozik ezen esetre.

18 Továbbá az irányelv 3. cikkének (1) bekezdése értelmében a tagállamoknak jogukban áll a joghatóságuk alá tartozó televíziós műsorszolgáltatók vonatkozásában részletesebb vagy szigorúbb szabályokat előírni az irányelv hatálya alá tartozó területeken. Az ilyen hatáskört azonban az EK-Szerződés által biztosított alapvető szabadságok tiszteletben tartásával kell gyakorolni (lásd ebben az értelemben a C-6/98. sz. ARD-ügyben 1999. október 28-án hozott ítélet [EBHT 1999., I-7599. o.] 49. pontját és a C-500/06. sz. Corporación Dermoestética ügyben 2008. július 17-én hozott ítélet [EBHT 2008., I-5785. o.] 31. pontját).

19 Végül emlékeztetni kell arra, hogy az irányelvnek nem célja a hatálya alá tartozó területekre vonatkozó szabályok teljes harmonizálása, hanem olyan minimális szabályokat ír elő, amelyeknek az Európai Közösségből származó és a Közösségen belüli vételre szánt adásoknak meg kell felelniük (lásd ebben az értelemben a C-412/93. sz. Leclerc-Siplec-ügyben 1995. február 9-én hozott ítélet [EBHT 1995., I-179. o.] 29. és 44. pontját, valamint a C-34/95–C-36/95. sz., De Agostini és TV-Shop egyesített ügyekben 1997. július 9-én hozott ítélet [EBHT 1997., I-3843. o.] 3. pontját).

20 Ebből következik, hogy – azon kérdéstől függetlenül, vajon az alapügyben vitatotthoz hasonló tagállami intézkedés az irányelv hatálya alá eső területekhez tartozik-e – a tagállamok főszabály szerint továbbra is hatáskörrel rendelkeznek ilyen intézkedés elfogadására, feltéve hogy tiszteletben tartják a Szerződésben biztosított alapvető szabadságokat.

21 E körülmények között meg kell vizsgálni, hogy az említett intézkedés tiszteletben tartja-e ezen alapvető szabadságokat.

22 Ami az alapügyben vitatotthoz hasonló tagállami intézkedést illeti, amennyiben az arra kötelezi a televíziós műsorszolgáltatókat, hogy működési bevételeik 5%-át európai játék- és tévéfilmek előzetes finanszírozására fordítsák, a Bírósághoz benyújtott iratok egyáltalán nem tartalmaznak olyan elemet, amely szerint az ilyen intézkedés a gyakorlatban a Szerződésben biztosított valamely alapvető szabadság korlátozását jelentené.

23 Hangsúlyozni kell, hogy a 97/36 irányelv (7) és (45) preambulumbekezdésének együttes értelmezéséből következik, hogy az irányelv elsődleges célkitűzése a szolgáltatások szabad mozgását biztosító jogi keret megalkotása, megemlítve ugyanakkor különösen az „Európában az audiovizuális termékek gyártása támogatásának" célját, amely utóbbi többek között „[azon] kötelezettség[gel érhető el], hogy jelentős mértékben járuljanak hozzá az európai műsorgyártásba történő befektetéshez".

24 Ugyanakkor az alapügyben vitatotthoz hasonló intézkedést illetően, amennyiben az azon kötelezettségre vonatkozik, hogy a működési bevételek európai játék- és tévéfilmek előzetes finanszírozására fordított 5%-ának 60%-át olyan alkotásokra fordítsák, amelyek eredeti nyelve az érintett tagállam valamely hivatalos nyelve, az ilyen intézkedés – ahogyan a főtanácsnok az indítványának 78–87. pontjában kiemelte – több alapvető szabadság, nevezetesen a szolgáltatásnyújtás szabadságának, a letelepedés szabadságának, a tőke szabad mozgásának és a munkavállalók szabad mozgásának korlátozását jelenti.

25 Ugyanakkor a Szerződés által garantált alapvető szabadságok ilyen korlátozása indokolt lehet akkor, ha annak közérdeken alapuló kényszerítő oka van, feltéve hogy megfelel az általa kitűzött cél elérésének biztosítására, és nem lép túl az annak eléréséhez szükséges mértéken (a C-250/06. sz., United Pan-Europe Communications Belgium és társai ügyben 2007. december 13-án hozott ítélet [EBHT 2007., I-11135. o.] 39. pontja és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

26 A spanyol kormány szerint az alapügyben vitatott intézkedésnek a spanyol többnyelvűség védelmével kapcsolatos kulturális okai vannak.

27 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy a Bíróság közérdeken alapuló kényszerítő okként ismerte el a valamely tagállam által követett azon célkitűzést, hogy megvédje és támogassa egy vagy több hivatalos nyelvét (lásd ebben az értelemben a C-379/87. sz. Groener-ügyben 1989. november 28-án hozott ítélet [EBHT 1989., 3967. o.] 19. pontját, valamint a fent hivatkozott United Pan-Europe Communications Belgium és társai ügyben hozott ítélet 43. pontját).

28 Ahogyan a főtanácsnok az indítványának 91. pontjában kiemelte, az ilyen célkitűzést a közösségi jogalkotó is jogszerűnek ismerte el, ahogyan ezt mutatja a 89/552 irányelv huszonhatodik preambulumbekezdése és a 97/36 irányelv (44) preambulumbekezdése is.

29 Márpedig az alapügyben vitatotthoz hasonló tagállami intézkedés, amennyiben az bevezeti az olyan játék- és tévéfilmekbe való beruházás kötelezettségét, amelyek eredeti nyelve e tagállam valamely hivatalos nyelve, megfelelőnek tűnik az ilyen célkitűzés megvalósításának biztosítására.

30 Ugyanígy nem tűnik úgy, hogy az alapügy körülményei között az ilyen intézkedés túllép az említett célkitűzés eléréséhez szükséges mértéken.

31 Ugyanis az alapügyben vitatotthoz hasonló tagállami intézkedés, amely a televíziós műsorszolgáltatókat arra kötelezi, hogy a működési bevételek európai játék- és tévéfilmek előzetes finanszírozására fordított 5%-ának 60%-át olyan alkotásokra fordítsák, amelyek eredeti nyelve az érintett tagállam valamely hivatalos nyelve, végül is e műsorszolgáltatók működési bevételeinek 3%-át érinti. Márpedig a Bírósághoz benyújtott iratok egyáltalán nem tartalmaznak olyan elemet, amelyből arra lehetne következtetni, hogy az ilyen százalékarány az elérni kívánt célkitűzéshez képest aránytalan lenne.

32 Továbbá – az Európai Közösségek Bizottságának állításával ellentétben – az alapügyben vitatotthoz hasonló tagállami intézkedés nem lép túl a követett célkitűzés eléréséhez szükséges mértéken kizárólag azon tény miatt, hogy nem ír elő az érintett alkotások „kulturális termékként” való minősítését lehetővé tévő kritériumokat.

33 Mivel ugyanis a nyelv és a kultúra szorosan összekapcsolódik, ahogyan erre többek között az Unesco 2005. október 20-án Párizsban tartott általános konferenciáján elfogadott és a Közösség nevében a 2006. május 18-i 2006/515/EK tanácsi határozattal (HL L 201., 15. o.) jóváhagyott, a kulturális kifejezések sokszínűségének védelméről és előmozdításáról szóló egyezmény is emlékeztet, amely a tizennegyedik preambulumbekezdésében kimondja, hogy „a kulturális sokszínűség egyik alapvető eleme a nyelvi sokszínűség", nem tekinthető úgy, hogy a valamely tagállam által követett, egy vagy több hivatalos nyelvének védelmére és támogatására irányuló célkitűzést szükségszerűen egyéb kulturális kritériumoknak kell kísérniük ahhoz, hogy e célkitűzés igazolhassa a Szerződésben biztosított valamely alapvető szabadság korlátozását. A Bizottság a jelen eljárás keretében végül is nem tudta meghatározni, hogy konkrétan melyeknek kellene lenniük e kritériumoknak.

34 Az alapügyben vitatotthoz hasonló tagállami intézkedés nem lép túl a követett célkitűzés eléréséhez szükséges mértéken kizárólag azon tény miatt, hogy az érintett finanszírozás kedvezményezettjei többségükben e tagállamban letelepedett filmgyártó vállalkozások.

35 Ahogyan ugyanis a főtanácsnok az indítványának 110. pontjában kiemelte, az ilyen intézkedés alapjául vett kritérium nyelvi kritérium.

36 Márpedig azon tény, hogy az ilyen kritérium előnyt jelenthet olyan filmgyártó vállalkozások számára, amelyek az említett kritérium szerinti nyelven dolgoznak, és akik ennélfogva többségükben gyakorlatilag azon tagállamból származhatnak, amelynek e nyelv az egyik hivatalos nyelve, a követett célkitűzésben szükségképpen benne rejlőnek tűnik. Az ilyen helyzet önmagában nem bizonyíthatja az alapügyben vitatott intézkedés aránytalan jellegét, anélkül hogy ne fosztaná meg értelmétől a tagállam által követett, egy vagy több hivatalos nyelvének védelmére és támogatására irányuló célkitűzés közérdeken alapuló kényszerítő okként való elismerését.

37 Végül az EK 12. cikket illetően, amelynek értelmezését a kérdést előterjesztő bíróság szintén kéri, és amely az állampolgárság alapján történő hátrányos megkülönböztetés tilalmának általános elvét fogalmazza meg, emlékeztetni kell arra, hogy e rendelkezés csak a közösségi jog által szabályozott azon esetekben alkalmazható önállóan, amelyekre a Szerződés nem tartalmaz a hátrányos megkülönböztetést tiltó különös szabályt (a C-40/05. sz. Lyyski-ügyben 2007. január 11-én hozott ítélet [EBHT 2007., I-99. o.] 33. pontja és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

38 Márpedig a hátrányos megkülönböztetés tilalmának elvét a munkavállalók szabad mozgása, a letelepedési jog, a szolgáltatásnyújtás szabadsága, illetve a tőke szabad mozgása területén az EK 39. cikk (2) bekezdése, az EK 43., az EK 49., illetve az EK 56. cikk vezette be (lásd az EK 39. cikk (2) bekezdését illetően a fent hivatkozott Lyyski-ügyben hozott ítélet 34. pontját; az EK 49. cikket illetően a C-289/02. sz. AMOK-ügyben 2003. december 11-én hozott ítélet [EBHT 2003., I-15059. o.] 26. pontját, valamint az EK 43. és az EK 56. cikket illetően a C-222/04. sz., Cassa di Risparmio di Firenze és társai ügyben 2006. január 10-én hozott ítélet [EBHT 2006., I-289. o.] 99. pontját).

39 Ennélfogva a fentiekből következik, hogy nem tűnik úgy, hogy az alapügyben vitatotthoz hasonló tagállami intézkedés sértené a Szerződés említett rendelkezéseit, és nem tekinthető az EK 12. cikket sértőnek sem.

40 Következésképpen az első és második kérdésre adandó válasz az, hogy az irányelvet és különösen annak 3. cikkét, valamint az EK 12. cikket úgy kell értelmezni, hogy azokkal nem ellentétes az alapügyben vitatotthoz hasonló olyan tagállami intézkedés, amely arra kötelezi a televíziós műsorszolgáltatókat, hogy működési bevételeik 5%-át európai játék- és tévéfilmek előzetes finanszírozására fordítsák, továbbá ezen 5% 60%-át olyan alkotásokra szánják, amelyek eredeti nyelve e tagállam valamely hivatalos nyelve.

A harmadik kérdésről

41 Harmadik kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra kér választ, hogy az EK 87. cikket úgy kell-e értelmezni, hogy az alapügyben vitatotthoz hasonló olyan tagállami intézkedés, amely arra kötelezi a televíziós műsorszolgáltatókat, hogy működési bevételeik 5%-át európai játék- és tévéfilmek előzetes finanszírozására fordítsák, továbbá ezen 5% 60%-át olyan alkotásokra szánják, amelyek eredeti nyelve e tagállam valamely hivatalos nyelve, ugyanezen tagállam filmipara számára nyújtott állami támogatásnak minősül-e.

42 Emlékeztetni kell arra, hogy az állandó ítélkezési gyakorlat szerint a támogatásnak való minősüléshez az EK 87. cikkben említett valamennyi feltételnek teljesülnie kell, vagyis először is a beavatkozásnak az állam által vagy állami forrásból kell történnie, másodszor alkalmasnak kell lennie arra, hogy érintse a tagállamok közötti kereskedelmet, harmadszor a kedvezményezett számára előnyt kell jelentenie, negyedszer torzítania kell a versenyt, vagy azzal kell fenyegetnie (a C-280/00. sz., Altmark Trans és Regierungspräsidium Magdeburg ügyben 2003. július 24-én hozott ítélet [EBHT 2003., I-7747. o.] 74. és 75. pontja, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

43 Közelebbről a Bíróság ítélkezési gyakorlatából következik, hogy csak azok az előnyök tekintendők az EK 87. cikk (1) bekezdése értelmében támogatásnak, amelyeket közvetlenül vagy közvetve állami forrásból nyújtanak. Ugyanis az e rendelkezésben szereplő megkülönböztetés „a tagállamok által" és az „állami forrásból" nyújtott támogatás között nem azt jelenti, hogy az állam által nyújtott valamennyi előny támogatásnak minősül, függetlenül attól, hogy állami forrásokból finanszírozzák-e, vagy sem, hanem e megkülönböztetésnek csak az a célja, hogy e fogalom vonatkozzon a közvetlenül az állam által, valamint az általa kijelölt vagy létrehozott köz- vagy magánszervezet által nyújtott előnyökre is (a C-379/98. sz. PreussenElektra-ügyben 2001. március 13-án hozott ítélet [EBHT 2001., I-2099. o.] 58. pontja és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

44 Márpedig, nem tűnik úgy, hogy az alapügyben vitatotthoz hasonló tagállami intézkedés által ugyanezen tagállam filmipara számára nyújtott előny közvetlenül ezen állam által,

vagy az általa kijelölt vagy létrehozott köz- vagy magánszervezet által nyújtott előnynek minősülne.

45 A szóban forgó előny ugyanis olyan általános szabályozásból ered, amely a televíziós műsorszolgáltatókat – függetlenül attól, hogy köz- vagy magánjellegűek-e – arra kötelezi, hogy működési bevételeik egy részét játék- és tévéfilmek előzetes finanszírozására fordítsák.

46 Továbbá, amennyiben az alapügyben vitatotthoz hasonló tagállami intézkedés közszolgálati televíziós műsorszolgáltatókra alkalmazandó, nem tűnik úgy, hogy az érintett előny az ilyen műsorszolgáltatók hatóságok általi ellenőrzésétől vagy az e hatóságok által az ilyen műsorszolgáltatók számára adott utasításoktól függne (lásd analógia útján a 67/85., 68/85. és 70/85. sz., Kwekerij van der Kooy és társai kontra Bizottság egyesített ügyekben 1988. február 2-án hozott ítélet [EBHT 1988., 219. o.] 37. pontját).

47 Következésképpen az előzetes döntéshozatalra előterjesztett harmadik kérdésre adandó válasz az, hogy az EK 87. cikket úgy kell értelmezni, hogy az alapügyben vitatotthoz hasonló olyan tagállami intézkedés, amely arra kötelezi a televíziós műsorszolgáltatókat, hogy működési bevételeik 5%-át európai játék- és tévéfilmek előzetes finanszírozására fordítsák, továbbá ezen 5% 60%-át olyan alkotásokra szánják, amelyek eredeti nyelve e tagállam valamely hivatalos nyelve, nem minősül ugyanezen tagállam filmipara számára nyújtott állami támogatásnak.

A költségekről

48 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (második tanács) a következőképpen határozott:

1) **Az 1997. június 30-i 97/36/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvvel módosított, a tagállamok törvényi, rendeleti vagy közigazgatási intézkedésekben megállapított, televíziós műsorszolgáltató tevékenységre vonatkozó egyes rendelkezéseinek összehangolásáról szóló, 1989. október 3-i 89/552/EGK tanácsi irányelvet és különösen annak 3. cikkét, valamint az EK 12. cikket úgy kell értelmezni, hogy azokkal nem ellentétes az alapügyben vitatotthoz hasonló olyan tagállami intézkedés, amely arra kötelezi a televíziós műsorszolgáltatókat, hogy működési bevételeik 5%-át európai játék- és tévéfilmek előzetes finanszírozására fordítsák, továbbá ezen 5% 60%-át olyan alkotásokra szánják, amelyek eredeti nyelve e tagállam valamely hivatalos nyelve.**

2) **Az EK 87. cikket úgy kell értelmezni, hogy az alapügyben vitatotthoz hasonló olyan tagállami intézkedés, amely arra kötelezi a televíziós műsorszolgáltatókat, hogy működési bevételeik 5%-át európai játék- és tévéfilmek előzetes finanszírozására fordítsák, továbbá ezen 5% 60%-át olyan alkotásokra szánják, amelyek eredeti nyelve e tagállam valamely hivatalos nyelve, nem minősül ugyanezen tagállam filmipara számára nyújtott állami támogatásnak.**

Aláírások